

p a p e r s

Fem 40 anys!

Veneçuela: L'ocàs de la V República

Anna Ayuso y Susanne Gratius

Perspectives del Tractat de Prohibició d'Armes Nuclears.

Teresa de Fortuny i Xavier Bohigas

De la Necropolítica hacia la Soberanía de los Pueblos

Brid Brennan i Mónica Vargas

Sembrant cures. Transformem les entitats en clau feminista per a construir justícia global.

Júlia Granell i Josefina Díaz,

La Baldufa, un esplai ple de reptes

per Josep Ramon Giménez

De dones

Muriel Giménez

sumari

- 2 Des de la junta...
Ester Garcia
- 3 Veneçuela: L'ocàs de la V República
Anna Ayuso y Susanne Gratius
- 7 Perspectives del Tractat de Prohibició d'Armes Nuclears
Teresa de Fortuny i Xavier Bohigas
- 10 Retalls de premsa
- 11 De la Necropolítica hacia la Soberanía de los Pueblos
Brid Brennan i Mónica Vargas
- 14 Sembrant cures. Transformem les entitats en clau feminista per a construir justícia global.
Júlia Granell i Josefina Díaz
- 17 La Baldufa, un esplai ple de reptes
per Josep Ramon Giménez
- 21 Cinema: De dones
Muriel Giménez
- 23 Activitats Lliga

des de la junta...

Aquells nois de Ripoll

Calor, dia de platja, migdiada d'estiu i, de nou, el terror de la violència més extrema ens enfronta a una realitat, tristament, massa coneguda. Però aquesta vegada són les nostres estimades Rambles de Barcelona, i hores més tard el poble de Cambrils, els llocs escollits per sembrar el terror. Hores d'incertesa, de por i de pànic, i de dolor. A les forces policials i als serveis d'emergència se'ls presenten uns dies de treball intensíssim.

Les hores passen i, en l'era digital, les imatges i les notícies d'aquest atemptat ens atropellen de tal manera com la furgoneta blanca utilitzada com a arma mortífera. Imatges i vídeos que ens mostren, una vegada més, el voyeurisme malaltís d'una societat com la nostra. I no cal dir com va ser el tracte d'algunes imatges, per part d'alguns mitjans escrits. L'ètica periodística novament en qüestió.

Moltes són les coses que em van colpir durant aquells dies. Però allò que encara em ressona i que més em va impactar és el fet que els causants d'aquella barbàrie eren nois de Ripoll, d'origen marroquí, que amics, veïns, mestres i educadors socials definien com a nois normals integrats en el seu poble. El paper de l'imam de Ripoll, involucrat també en els atemptats, és, segurament, clau per entendre la radicalització dels nois. Tot i això, cal pensar que aquesta no és l'única causa. Racisme, integració o identitat són conceptes que hem de rescatar, analitzar i redefinir si volem entendre, en tota la seva complexitat, aquests atemptats i treballar-hi per evitar-los en el futur.

Ester Garcia

Revista Papers

Edita	Lliga dels Drets dels Pobles
Data d'edició	octubre 2017
Dipòsit Legal	B-23019-2007
Consell de redacció	Begoña Basterretxea, Josep Ramon Giménez, Rita Huybens, Núria Jané i Ester Garcia.
Correcció	Eva Perdiguier, Jordi Bellmunt, Laura Serrano i Marga Garriga
Revista quadrimestral	
Disseny on-line	Verónica Bustos

LLIGA DELS DRETS DELS POBLES

Adreça	Sant Isidre, 140 (Ca l'Estruch) 08208 SABADELL
Telèfon	93 723 71 02
Fax	93 168 58 71
Web	www.dretsdels pobles.org
Adreça electrònica	info@dretsdels pobles.org
Horari d'atenció al públic	De dilluns a divendres de 9 a 13h. i de 17 a 20h.

*Disposem d'una biblioteca especialitzada en drets humans, desenvolupament, cultura de pau, política, món àrab i musulmà.
La Lliga dels Drets dels Pobles no comparteix necessàriament l'opinió dels autors dels articles publicats en la revista.
La Lliga dels Drets dels Pobles agrairà la reproducció i divulgació dels continguts d'aquesta revista sempre i quan se citi la font.*

Amb el suport

Ajuntament
de Sabadell

Veneçuela: L'ocàs de la V República

Anna Ayuso, investigadora senior de CIDOB y
Susanne Gratius, professora de la Universitat Autònoma de Madrid.

Posseir les majors reserves de petroli del món ha marcat l'esdevenir de la història de Veneçuela. La caòtica situació que viu el país en l'actualitat no és una excepció en la seva història. Des de la independència, el país ha patit crisis reiterades desencadenades per l'extrema dependència de les pujades i baixades dels preus del petroli, però també per altres factors com la corrupció, el caciquisme i el protagonisme dels militars en la política. En els recents esdeveniments que viu la República Bolivariana (1998-) són presents tots aquests elements com una maledicció que es remunta al llegat colonial. Els conflictes violents i les dictadures van caracteritzar la inestable situació política de Veneçuela fins al Pacto de Punto Fijo de 1958, que va donar lloc a un període de relativa calma fins que una nova crisi va desembocar

en la V República Bolivariana, que ara viu el seu ocàs.

La construcció de l'Estat petroler

En la Veneçuela que va sorgir de la lluita contra el colonialisme espanyol van proliferar les disputes entre cabdills de diferents faccions militars liberals i conservadores durant el procés de construcció de l'Estat, que es va completar a principis del segle XX. Sota la posterior dictadura del general Juan Vicente Gómez (1908-1935), Veneçuela va passar de ser un país agrícola pobre a convertir-se en un important exportador de petroli. El govern va obrir les portes a la inversió estrangera de companyies transnacionals com Standard Oil i Royal Dutch Shell, i va orientar la infraestructura a l'exportació de petroli. En només dues dècades, Veneçuela es va transformar en un país pròsper.

Aquesta època també va ser l'inici de la dependència de Veneçuela del mercat petroler i la seva exposició a la volatilitat dels preus internacionals.

El 1945 un moviment socialdemocrata de civils que va crear el partit Acción Democrática (AD), va posar fi al règim militar i instaurà el Trienni Adecó (1945-1948), el primer període democràtic del país. Els governs civils van modificar la Constitució, van aprovar la reforma militar i agrària, i van introduir noves llibertats. Però al desembre de 1952, el coronel Marcos Pérez Jiménez va retornar el país a una dictadura i es va convertir en un aliat important dels EUA en la lluita contra el comunisme. La dictadura va acabar el 1958 amb l'establiment del Pacto de Punto Fijo, acordat per l'elit civil per evitar nous cops militars. Quan la majoria de països llatinoamericans estaven go-

vernats per règims militars, l'acord va garantir 40 anys de "pau democràtica" sota la Quarta República (1999-2013). Va ser l'inici d'un sistema de rotació entre dos blocs polítics: d'una banda el socialdemòcrata (AD i els sindicats), i de l'altra, el partit conservador Comitè d'Organització Política Electoral Independent (COPEI) i l'associació empresarial Fedecámaras). L'exclusió dels comunistes i de les forces armades explica la seva posterior participació en la revolució bolivariana.

La nova elit civil va consolidar un sistema de forta intervenció estatal en l'economia, va establir polítiques socials basades en els ingressos petrolers i una estratègia nacional coneguda com "sembrant el petroli". El 1960 Veneçuela es va convertir en un dels membres fundadors de l'Organització de Països Exportadors de Petroli (OPEP), i el 1975 va crear la petrolera Petróleos de Venezuela S.A (PDVSA), que va ser nacionalitzada un any després pel president Carlos Andrés Pérez. Quan els preus de l'"or negre" van disminuir a principis dels anys vuitanta, Veneçuela va patir una profunda recessió. El govern es va endeutar a l'exterior, i Carlos Andrés Pérez va haver d'aplicar severes mesures d'austeritat durant el seu segon mandat, que van acabar amb la pau social. La pobresa urbana va augmentar i va passar del 18 % de l'any 1980 fins al 33 % de 1990, i la inflació va arribar al 84,5 % el 1989. Aquest mateix any, el 27 de febrer, va ocórrer el *caracazo*, violents disturbis i saquejos a la capital, que el govern va reprimir amb l'exèrcit i en què van morir centenars de persones. Després d'aquest episodi violent hi va haver dos intents fallits de cop d'estat en els quals va participar el tinent coronel Hugo Chávez. Va ser l'inici de la seva carrera política.

La revolució bolivariana d'Hugo Chávez

Hugo Chávez va transformar el país i va fragmentar la societat. El seu govern (1998-2013) pot dividir-se en tres períodes: ascens i transformació, radicalització i decadència.

Ascens i transformació. Des de les forces armades Chávez va crear el Moviment Bolivarià Revolucionari 200 (MBR-200), que havia organitzat el fracassat cop d'estat al febrer de 1992. L'arrest televisat de Chávez va ser el preludi del seu lideratge carismàtic. La crisi econòmica i els càrrecs de corrupció contra el president Carlos Andrés Pérez van portar a la seva substitució per Rafael Caldera (1994-1999), que va alliberar Chávez el 26 de març de 1994. Quatre anys després, el 1998, el seu nou grup polític d'esquerres, el Moviment V República (MVR), el va portar al poder per les urnes.

Sota el seu govern es van implantar grans avenços socials finançats amb l'augment del preu del petroli, que va passar de 12\$ el barril l'any 1998, a 105 el 2013. Es van crear escoles, universitats i programes socials bolivarians (coneguts com a missions) amb l'ajuda dels serveis professionals cubans. Només arribar al poder, Chávez va canviar les regles polítiques del joc i va crear una nova Constitució que va ser aprovada per consulta popular el 1999. Va ser l'inici de la V República, menys capitalista i oligàrquica, antiimperialista i en part socialista com Cuba, que es va convertir a partir del 2000 en el principal aliat de Veneçuela. Entre d'altres, el Congrés de dues càmeres va ser reemplaçat per l'Assemblea Nacional unicameral. Basant-se en un fort

suport popular i un discurs populista, Chávez va marginar les institucions democràtiques a cop de decrets presidencials. La resposta de l'oposició va ser dura i el 2002 el govern de Chávez va afrontar dues vagues generals de Petróleos de Venezuela i un intent de cop militar amb el suport dels Estats Units. Arran d'això, es va enfortir el paper de les forces armades en la política i el chavisme es va radicalitzar.

Radicalització. Des de la seva primera visita a l'Havana, Cuba, el 2000, Chávez va mantenir una estreta relació amb Fidel Castro i, sota el seu consell, va començar a crear les missions socials, a limitar la llibertat dels mitjans de comunicació, a centralitzar el poder i també a imposar algunes mesures socialistes, com el control de preus i la nacionalització d'empreses. La popularitat de Chávez es va confirmar en successives votacions i eleccions. El 2006 va crear el Partido Socialista Unido de Venezuela (PSUV) com a expressió institucional del chavisme. En els anys següents, Chávez va començar a canviar les regles per mantenir-se al poder. En 2007 va ser derrotat per primera vegada en el referèndum sobre una reforma constitucional socialista per permetre un mandat presidencial il·limitat. Va ser també la primera victòria d'una oposició unificada, que al juny de 2009 va crear la Taula d'Unitat Democrà-

tica (MUD), formada per 14 partits. *Decadència.* La dependència de Chávez de l'Havana va augmentar, i fins i tot la seva seguretat personal i la seva salut estaven en mans dels cubans. Era una dependència mútua, ja que Veneçuela va proporcionar a Cuba 100.000 barrils de petroli anuals. Després de nou anys pròspers d'alts preus del petroli, a partir de 2007 es van reduir les taxes de creixement econòmic. La crisi va culminar amb la recessió eco-

nòmica més profunda després de la mort de Chávez el 2013 i va posar fi a la diplomàcia del petrodòlar, que havia permès a Veneçuela ampliar la seva influència regional a través de l'aliança ALBA-TCP, el canal de televisió Telesur, el Petrocaribe i el cofinançament de campanyes electorals d'aliats ideològics. Al juny de 2011 es va saber que Chávez estava greument malalt. Va guanyar les eleccions presidencials a l'octubre de 2012 i va morir el 5 de març

de 2013. En els seus últims dies, Chávez va nomenar successor Nicolás Maduro, el seu vicepresident. En les eleccions presidencials que es van celebrar el 14 d'abril, Henrique Capriles, candidat opositor, va obtenir 7.363.980 vots (49,12 %), enfront dels 7.587.579 vots de Maduro (50,61 %). La seva estreta victòria va ser el principi de la crisi de la cinquena República.

L'ocàs de la V República durant el postchavisme

Després de la seva derrota a les eleccions presidencials del 2013, la coalició de l'oposició es va dividir entre, d'una banda, una posició més moderada de Capriles i altres, entre ells l'exalcalde de Caracas, Antonio Ledezma Díaz, i de l'altra, els opositors Leopoldo López i María Corina Machado, que advocaven per la intensificació de la pressió a través de protestes públiques. El moviment va començar amb una marxa iniciada per estudiants universitaris a Táchira al febrer de 2014. El posterior empresonament de Ledezma i d'un bon nombre de líders de l'oposició i de dissidents, va impulsar la mobilització a tot el país en confrontació oberta contra

el govern de Maduro. La decisió del govern d'empresonar Leopoldo López durant 23 anys va ser fortament criticada per la MUD, i la comunitat internacional va intentar la mediació dels expresidents José Luis Rodríguez Zapatero, Martín Torrijos i Leonel Fernández, amb el suport del papa Francesc, sense aconseguir cap tipus d'acord.

A banda del conflicte polític, la inseguretat ciutadana (28.479 persones van morir el 2016, segons l'Observatori de Violència Veneçolana), i la profunda crisi econòmica que es va agreujar a partir de 2014 van socavar el suport popular i la credibilitat del govern. Les protestes socials i les llargues cues a les botigues i supermercats de tot el país van posar de manifest greus problemes de proveïment. Enmig de la baixada del preu del petroli, el govern va haver de reduir la despesa pressupostària, inclosos programes dirigits a reduir la pobresa i la desigualtat d'ingressos. La inflació va assolir un màxim rècord del 270 % el 2016, el dèficit fiscal va continuar essent el més alt que hi ha hagut, el deute públic va representar el 97 % del PIB i la profunda recessió va arribar a -8 %. El govern va evitar la fallida a través de crèdits de l'exterior, principalment de la Xina.

El 6 de desembre de 2015 les eleccions parlamentàries van canviar l'equilibri polític cap a l'oposició. L'aliança MUD va guanyar amb una majoria qualificada de dos terços, que va marcar el començament d'un conflicte polític cada vegada més violent entre el govern i l'oposició. Tot i guanyar per una clara majoria, amb 109 escons, en comparació amb només 55 per al PSUV, el govern no va acceptar la victòria de l'oposició. El Tribunal Superior de Justícia va inhabilitar l'Assemblea Nacional mitjançant decisions

arbitràries. A principis de 2016, en un clima de creixent crispació política, l'oposició va iniciar el procés d'un referèndum revocatori per treure Maduro de la Presidència. Malgrat que va presentar 1,3 milions de signatures, la Comissió Nacional Electoral CCNE), lleial al chavisme, va paralitzar el procés.

Mentrestant, no es van convocar les eleccions municipals que estaven previstes per al 2017 i, en el seu lloc, la Cort Suprema va anunciar al març de 2017 que assumia les competències de l'Assemblea Nacional opositora. Aquest intent de tancar el parlament va fallar per les protestes nacionals i internacionals, però el conflicte va fer augmentar la violència política. Quatre mesos de protestes constants per part dels chavistes i l'oposició van causar més de cent morts que van confirmar la dramàtica situació del país. Amb una taxa de popularitat de mínims (el 7 % a l'estiu de 2017) i enmig del caos polític i econòmic, el president Maduro va llançar un procés legalment dubtós per triar, a finals d'agost de 2017, 545 membres d'una nova Assemblea Constituent (exclusivament integrada per partidaris del règim) per canviar la Carta Magna i inhabilitar l'Assemblea Nacional. La fiscal general, María Luisa Ortega, va denunciar la il·legalitat de la iniciativa, però la Cort Suprema va rebutjar les acusacions; en resposta, el govern va

ordenar congelar els seus béns i la funcionària va haver d'abandonar el país. La validesa de les eleccions de l'Assemblea Constituent ha estat rebutjada per l'oposició i per nombrosos països.

La preocupació per la situació dramàtica al país s'ha estès a les organitzacions regionals i internacionals. El secretari general de l'Organització d'Estats Americans (OEA), Luis Almagro, ha criticat durament i ha promogut resolucions sobre la situació política i dels drets humans de Veneçuela, que van revelar profundes divisions entre els estats membres, a causa de l'oposició del bloc ALBA. Finalment, el 2017 el govern veneçolà va anunciar la decisió d'abandonar l'organització. Veneçuela també ha estat suspesa del Mercosur i els seus dirigents han estat objecte de sancions per part dels Estats Units i, més recentment, per part del Canadà i la UE. El govern del president Maduro, incapaç d'afrontar els problemes socials i econòmics, està atrapat entre una poderosa oposició, que té el suport de l'opinió pública, i el poder militar, que té el poder econòmic i és el seu aliat més fort. Una intervenció militar podria empènyer el país als seus anys més foscos des de la independència. Novament, Veneçuela està entre un projecte polític en decadència i un futur polític incert.

Perspectives del Tractat de Prohibició d'Armes Nuclears

Teresa de Fortuny i Xavier Bohigas,
investigadors del Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Moment de l'adopció de tractat, 7 de juliol de 2017

El 6 d'agost de 1945, els EUA van llançar una bomba nuclear sobre la ciutat d'Hiroshima. Tres dies més tard, van llançar una segona bomba sobre la ciutat de Nagasaki. Han estat les dues úniques ocasions en què s'han utilitzat armes nuclears contra la població. Les conseqüències catastròfiques són prou conegudes i encara perduren fins el dia d'avui.

Gairebé 72 anys després, el 7 de juliol de 2017 l'Assemblea General de l'ONU aprovava un Tractat sobre Prohibició de les Armes Nuclears. El resultat de la votació va ser de 122 vots a favor, una absència (Singapur) i un vot en contra (Països Baixos). Els vots a favor representen dos terços del total de membres de l'ONU. El 20 de setembre de 2017 s'obrirà el període d'adhesions i entrarà en vigor 90 dies després de què l'hagin ratificat 50 països.

Els nou estats nuclears (EUA, Rússia, Xina, Regne Unit, França, Israel, Índia, Pakistan i Corea del

Nord) i tots els membres de l'OTAN (llevat de Països Baixos) ni tan sols no van ser presents a les negociacions per aprovar el Tractat. Els estats pertanyents a l'Aliança Atlàntica van obeir disciplinadament la consigna expressa dels EUA i no van participar en les sessions negociadores. Espanya no hi va assistir. Tampoc no hi van assistir aquells països (Japó, Corea del Sud...) que tenen acords de protecció nuclear amb els EUA. Mentre que l'Iran (un país qualificat d'amenaça global) hi va votar a favor.

Aquest tractat no hauria estat possible sense l'impuls, des de fa 60 anys, de diverses campanyes internacionals liderades per la societat civil que han reclamat un procés de negociació conduent a un tractat de prohibició i eliminació de les armes nuclears. Aquestes campanyes s'havien intensificat els darrers anys. També l'Assemblea General de l'ONU, de forma reiterada, s'havia pronunciat en el mateix sentit.

Diverses trobades internacionals (Oslo 2013, Mèxic i Viena 2014) van avaluar els efectes humanitaris de les armes nuclears i van suposar una empenta forta per conscienciar sobre la necessitat urgent de prohibir les armes nuclears. De la conferència de Viena en va sortir el compromís (Humanitarian Pledge), per part d'un grup d'estats, de promoure mesures efectives per resoldre el buit legal relatiu a la prohibició i eliminació de l'armament nuclear.

El 27 d'octubre de 2016 l'Assemblea General de les Nacions Unides aprovava una resolució per celebrar una Conferència l'any 2017 amb l'objectiu d'aconseguir un tractat de prohibició de les armes nuclears. Es va acordar amb 123 vots a favor, 38 en contra i 16 absències. Pocs dies abans, la delegació dels EUA a l'OTAN havia enviat una nota a la resta d'estats de l'Aliança Atlàntica, on els demanava amb fermesa que votessin en contra de la resolució i no únicament que s'hi abstinguessin. Fins i

tot se'ls demanava que, en cas que s'iniciessin les negociacions, no hi participessin. Tots els estats de l'Aliança van votar en contra de la resolució de l'ONU (Espanya va ser un d'ells), llevat de Països Baixos, que es va abstenir. En aquella ocasió, no tots els estats nuclearment armats van votar en el mateix sentit: els EUA, Rússia, Gran Bretanya, França i Israel es van oposar a la resolució, però la Xina, l'Índia i Pakistan es van abstenir. Corea del Nord hi va votar a favor.

Es van justificar els vots negatius amb l'argument que ja existeixen mecanismes de desarmament, com el Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP), que quedarien afeblits amb l'aprovació d'un tractat de prohibició i eliminació. Un argument poc consistent si tenim en compte que el TNP es va aprovar l'any 1968 i que, en aquests gairebé 50 anys, no s'havia avançat significativament en aquest sentit, malgrat que el seu article VI afirma que cal arribar a la liquidació dels arsenals nuclears. Actualment hi ha més estats nuclears que l'any 1968 i l'arsenal nuclear mundial supera les 15.000 armes nuclears.

També s'afegia com a justificació que "un esforç per prohibir les armes nuclears tindria consistència si tots els estats nuclears estiguessin disposats a participar-hi". Però precisament la decisió de participar-hi o no estava a les seves mans. Ja hem dit que no tots els estats nuclears van votar en contra de la resolució de l'ONU.

Les potències nuclears són sumament refractàries a un procés de desarmament global. L'armament nuclear i el concepte de dissuasió nuclear són pilars fonamentals de les seves polítiques de defensa.

Què diu el Tractat

Esmenta les catastròfiques conseqüències humanitàries que es derivarien de l'ús d'armament nuclear i afirma que aquestes conseqüències no es podrien atendre adequadament. Afirma també que qualsevol utilització d'armes nuclears vulneraria el dret internacional humanitari.

Destaca la preocupació per la lentitud del desarmament nuclear i per la dependència de les armes nuclears en les polítiques i doctri-

nes militars.

Obliga als Estats parts a comprometre's a no desenvolupar, assajar, fabricar, adquirir, posseir, transferir, emmagatzemar, usar o amenaçar d'usar armament nuclear.

Obliga als Estats parts a eliminar els seus programes nuclears, a desactivar les armes nuclears immediatament i a destruir-les al més aviat possible, de forma verificable i irreversible. Per a tot això es marquen uns protocols i uns terminis.

Obliga també a proporcionar assistència tant a les víctimes com als Estats parts afectats per l'ús de les armes nuclears i a la restauració del medi ambient.

Estableix que els Estats parts es reuniran periòdicament per tal de prendre decisions sobre la implementació del tractat i per controlar els programes d'eliminació de l'armament nuclear.

Eficàcia i futur del Tractat

Aquest Tractat és un document esperançador. Una àmplia majoria

dels estats del món no vol continuar vivint sota l'amenaça de les armes nuclears. Es podria al·legar que el Tractat no serà eficaç si no el signen tots els estats nuclears. No obstant això, si un nombre suficient de països el ratifica, es crearà un estat d'opinió i una pressió moral i política sobre els que s'hi resisteixin, incloses les grans potències nuclears. De fet, això és el que ha passat amb els tractats o convencions de mines antipersona, bombes de dispersió, armes biològiques i armes químiques. Òbviament, aquest Tractat no farà desaparèixer immediatament les armes nuclears, però reforçarà l'estigma contra el seu ús i dificultarà tant la implementació de les polítiques nuclears com la proliferació nuclear.

No sembla forassenyat de pensar que els 122 estats que l'han aprovat, el signaran i ratificaran. I que possiblement no triguin gaire a fer-ho. Això ja permetrà que entri en vigor. A partir d'aquell moment, els estats defensors del Tractat i la ciutadania dels estats que s'hi oposen hauran de treballar per vèncer aquesta oposició. De fet, un dels articles del Tractat explica que els Estats parts animaran als que no ho siguin a adherir-s'hi. L'organització International Peace Bureau ja està proposant una campanya amb l'objectiu d'ampliar el nombre d'estats signataris.

Evidentment els estats que s'oposen al Tractat en dificultaran la consecució. De fet, això ja és una realitat: el Secretari de Defensa dels EUA va enviar, a finals d'agost, una carta al ministre suec de Defensa, en què l'avisava que, si Suècia signa el Tractat, la cooperació en defensa entre els dos països en sortirà perjudicada.

Si hem de ser realistes, no podem esperar, ara com ara, que un d'aquests estats nuclearment armats signi el Tractat sense que els altres ho facin. La desconfiança entre països no facilita la desnuclearització. Tanmateix, existeix un precedent encoratjador: Sud-àfrica va eliminar el seu arsenal nuclear quan va deixar de perce-

bre certes amenaces provinents del seu entorn.

Les armes nuclears són les armes de destrucció massiva més devastadores, però això no ens ha de fer oblidar el dany i la misèria que l'armament convencional està ocasionant en molts conflictes arreu del món. Després d'una certa disminució de la despesa militar mundial a causa de la crisi econòmica, actualment ja s'observa una tendència a incrementar-la de nou.

Despesa a l'alça en armament convencional

El 2016 la despesa militar mundial va créixer per segon any consecutiu fins a un total de 1.686 milers de milions de dòlars (el 2,2% del PIB mundial). L'Orient Mitjà és la regió on, el 2016, el percentatge de la despesa militar sobre el PIB va ser major (una mitjana del 6%). La despesa militar corresponent als membres de l'OTAN representa el 50% de la despesa militar mundial.

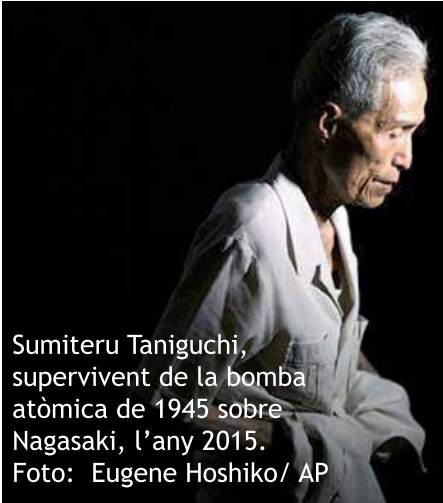
També a Europa Occidental la despesa militar de 2016 va créixer per segon any consecutiu (un 2,6%). I la mitjana de l'increment percentual a l'Europa Central entre 2015 i

2016 va ser del 2,4%. "Aquest creixement a l'Europa Central es pot atribuir parcialment a la percepció de Rússia com una amenaça, malgrat el fet que la despesa de Rússia de 2016 representa només el 27% de la despesa total dels membres europeus de l'OTAN" va dir Siemon Wezeman, investigador sènior del SIPRI.

El 2014 els socis de l'OTAN es van comprometre a gastar com a mínim un 2% del PIB en defensa l'any 2024. A hores d'ara, només cinc països de la UE compleixen: Grècia, Estònia, el Regne Unit, Romania i Polònia. A partir del 2015, després del conflicte de Crimea, els europeus han començat a augmentar el pressupost en defensa. L'increment es concentra en alguns aliats de l'Est i de les repúbliques bàltiques (tots ells tenen fronteres amb Rússia o Ucraïna). Segons l'informe de l'OTAN, entre els aliats europeus que han augmentat més el pressupost de defensa hi ha Romania (50%), Letònia (22%) i Lituània (22%).

Així doncs, el bloc de països de l'OTAN, a més de posicionar-se en contra de les negociacions del Tractat de Prohibició d'Armes Nuclears, també és el que destina més diners a despesa militar.

Sumiteru Taniguchi, supervivent de la bomba atòmica de 1945 sobre Nagasaki, l'any 2015.
Foto: Eugene Hoshiko/ AP

Fallece a los 88 años Sumiteru Taniguchi, sobreviviente de Nagasaki

Sumiteru Taniguchi, quien sobrevivió a la bomba atómica detonada en Nagasaki cuando era un adolescente y se convirtió en uno de los principales activistas para el desarme nuclear, murió el pasado miércoles en Nagasaki. Soportó el terrible dolor y las enfermedades relacionadas con la radiación durante décadas; falleció a los 88 años.

La causa de su muerte fue cáncer de la papila duodenal, según Fumie Kakita, secretario general del Consejo de Sobrevivientes de la Bomba Atómica de Nagasaki.

Taniguchi era uno de los 165 mil sobrevivientes restantes —conocidos en Japón como hibakusha— de las bombas atómicas lanzadas sobre las ciudades de Hiroshima y Nagasaki. Con un promedio de edad que actualmente es de 81 años, sus voces se están apagando.

“Tras recibir la noticia de su muerte, reflexioné que la era de los hibakusha se acerca a su final”, dijo Tomihisa Taue, alcalde de Nagasaki, a la televisora pública de Japón. “Creo que verdaderamente le podemos mostrar nuestra gratitud a Taniguchi cuando pueda entregar el relevo para cumplir su sueño, que

era que no volviera a ocurrir un ataque con una bomba atómica y que nunca más existan hibakusha”.

Estados Unidos lanzó la bomba en la ciudad portuaria de Nagasaki el 9 de agosto de 1945, tres días después de que arrasó con la ciudad de Hiroshima al realizar el primer ataque atómico en la historia. Alrededor de 74 mil personas murieron en Nagasaki; casi la mitad de las que murieron en Hiroshima. Seis días después del ataque en Nagasaki, Japón se rindió y así terminó la Segunda Guerra Mundial.

El día del ataque, Taniguchi —en ese entonces, de 16 años— entregaba correo en su bicicleta al norte de la ciudad, a poco más de kilómetro y medio de la zona cero.

Cuando la bomba detonó en el cielo, la fuerza de la explosión lo empujó y el calor derretió su camiseta de algodón quemó la piel de su espalda y de un brazo.

Tres meses después, fue llevado a un hospital naval, donde permaneció acostado sobre su estómago durante casi dos años. Por lo cual se le formaron llagas en el pecho y le quedaron cicatrices permanentes. Taniguchi pasó más de tres años y medio en el hospital después del ataque. En algunos momentos, tenía tanto dolor, afirmó él, que gritaba a las enfermeras: “¡Mátenme! ¡Mátenme!”.

En 1946, las fuerzas armadas estadounidenses filmaron su tratamiento. Las imágenes fueron compartidas en todo el mundo y a Taniguchi se le conocía como “el joven de la espalda roja”. Al pronunciar discursos para llamar a la abolición de las armas nucleares, algunas veces mostraba fotos de sus quemaduras para ilustrar el terrible sufrimiento relacionado con el uso de las bombas.

Una década después de la guerra, cuando Taniguchi había aprendido de nuevo a sentarse, mantener-

se parado y caminar, se unió a un grupo de jóvenes sobrevivientes y comenzó a trabajar como activista. Habló en homenajes en Hiroshima y Nagasaki y participó en marchas antinucleares en Nueva York. Continuó pronunciándose sobre las armas nucleares hasta poco antes de su muerte. El año pasado, viajó a Malasia para dar un discurso contra la proliferación nuclear.

En 2006, Taniguchi fue nombrado presidente del Consejo de Sobrevivientes de la Bomba Atómica de Nagasaki, y en 2010, dio un discurso en la sede de las Naciones Unidas en Nueva York durante una reunión para considerar un tratado de no proliferación. Un mes antes de la muerte de Taniguchi, las Naciones Unidas adoptaron el Tratado de Prohibición de Armas Nucleares.

Cada año en el aniversario de la bomba atómica en Nagasaki, así como cualquier día en el que algún país realizaba una prueba nuclear, él asistía a una protesta en el Parque de la Paz, en Nagasaki. De acuerdo con el periódico Nagasaki Shimbun, Taniguchi estuvo presente en 396 protestas.

En la ceremonia por el 70 aniversario de la bomba en Nagasaki, Taniguchi criticó al gobierno del primer ministro de Japón, Shinzo Abe, por impulsar proyectos de ley que permiten a las tropas japonesas participar en misiones de combate fuera del país. Taniguchi señaló que los proyectos pueden conducir a Japón de nuevo a la guerra.

“Estoy decidido a seguir contando la realidad de la guerra nuclear como uno de sus sobrevivientes”, dijo Taniguchi, “para lograr un mundo sin guerras ni armas nucleares mientras yo siga vivo”.

Publicat el 4 de setembre de 2017 a [Cubadebate](#)

<http://www.cubadebate.cu/noticias/2017/09/02/fallece-a-los-88-anos-sumiteru-taniguchi-sobreviviente-de-nagasaki/#.Waw5GXWrRkV>

De la Necropolítica hacia la Soberanía de los Pueblos

Brid Brennan i Mónica Vargas del Transnational Institute

Llançament del Tribunal Permanent dels Pobels (TPP) sobre les violacions amb impunitat dels Drets Humans de les persones migrants i refugiades, Barcelona, 8 de juliol de 2017 (Foto: Tono Carbajo, Fotomovimiento).

El Tribunal Permanente de los Pueblos (TPP) tiene sus antecedentes en los Tribunales Russell, también de carácter ético, que juzgaron los crímenes de lesa humanidad cometidos en Vietnam por Estados Unidos (1966-1967) y en las dictaduras de América Latina (1974-1976). La creación del TPP fue la respuesta a la reclamación de representantes latinoamericanos de constituir un espacio permanente donde los pueblos pudieran encontrarse y presentar los casos de violaciones de sus derechos fundamentales. La Fundación Internacional Lelio Basso por el Derecho y la Liberación de los Pueblos recogió la petición y constituyó este tribunal en Bolonia en el año 1979. La actividad del TPP se basa en los principios expresados en la Declaración Universal de los Derechos de los Pueblos (Carta de Argel, 1976) y analiza las causas históricas, políticas y económicas que generan las violaciones de los derechos de los pueblos. Así, tras los análisis pertinentes y después de escuchar a los testigos, el jurado –integrado por miem-

bro nombrados por el consejo de la Fundación Lelio Basso– emite un veredicto, de carácter jurídico, en contra de los agentes responsables de las violaciones denunciadas. Los tribunales de opinión como el TPP reivindican que los estados no son los únicos representantes e intérpretes auténticos de las normas, de su puesta en práctica y de su obligatoriedad. El propio Lelio Basso remarcó esta misma idea al decir que «la necesidad de la conciencia pública puede llegar a ser reconocida como una fuente de derecho».

En este marco, organizaciones y plataformas internacionales,

movimientos sociales, etc. de diferentes países realizaron el pasado 7 y 8 de julio, en Barcelona, la convocatoria del Tribunal Permanente de los Pueblos (TPP) sobre las violaciones con impunidad de los Derechos Humanos de las personas migrantes y refugiadas.

El modelo capitalista neoliberal se articula actualmente en torno a la criminalidad y la impunidad. Los

directivos de las empresas transnacionales más importantes del mundo y de la banca internacional reciben todos los honores a pesar de su papel en las crisis financieras globales y otros desastres que afectan al planeta. También se trata de una era en la cual el extractivismo de corte neocolonial despoja de forma masiva a comunidades empobrecidas en el Sur Global. A la vez se van desatando guerras permanentes que devastan nuestras sociedades y programas austericidas que agreden profundamente a nuestra dignidad. Para personas que habitamos en el continente europeo, quizás el espacio desde donde se cristaliza de forma más aguda este modelo, radica en la muerte y desaparición de decenas de miles de personas, en su intento por atravesar los mares Mediterráneo y Egeo.

Este drama ha sido difundido de forma constante por los medios de comunicación en los últimos años, de una manera constante. Pero muy rara vez tenemos acceso a la voz y el análisis de los propios prota-

gonistas de estas historias. Si esto ocurriera, se lograría no solamente entender las causas del desplazamiento forzado, sino además identificar las políticas y los responsables de esta situación. Es precisamente lo que se ha propuesto hacer con la convocatoria del *“Tribunal Permanente de los pueblos (TPP) sobre las violaciones con impunidad de los Derechos Humanos de las personas migrantes y refugiadas”*¹.

La propuesta del TPP fue lanzada por una rica paleta de organizaciones y redes de personas migrantes en Europa, así como redes de apoyo afines: Transnational Migrant Platform Europe (TMP-E), Platform of Filipino Migrant organisations in Europe, Commission for Filipino Migrant Workers (CFMW), Geneva Forum for Filipino Concerns, Centro Filipino-Barcelona, Kasapi-Hellas, MDCD (Moroccan Platform in Europe) (Euro-Mediterranean Centrum Migratie & Ontwikkeling (EMCEMO), Al Maghreb, CODENAF, IDD, Khamsa, Migration et Développement, Na'oura, Social Development Cooperative-Ghana, Africa Roots Movement, Kromantse Foundation, RESPECT Network Europe, ECVC - Coordinadora Europea de Vía Campesina, Associació Catalana per la integració d'homosexuals, bisexuals i transexuals inmigrants (ACATHI), Carovane Migranti, Comitato Verità e Giustizia per i Nuovi Desaparecidos, Entrepueblos/Entrepobos, Espacio del Inmigrante, Fotomovimiento, Institut de Drets Humans de Catalunya, IRIDIA, Mujeres Pa'lante, NOVACT, Observatorio de Multinationales en

América Latina (OMAL), Sindicato Popular de vendedores ambulantes, Stop Mare Mortum, SOS Rosarno, SUDS, Tanquem els CIEs Barcelona, Transnational Institute (TNI), Tras la Manta, Unitat contra el feixisme i el racisme (UCFR)².

El Tribunal parte del reconocimiento de la evidente y considerable contribución que las personas migrantes y refugiadas han realizado durante décadas al desarrollo económico y político de Europa, así como a sus países de origen. Estas personas reafirman de forma creciente sus derechos humanos en luchas, como aquellas de las personas migrantes indocumentadas, reivindicando los derechos de sus hijos/as, las personas empleadas en el servicio doméstico, las personas que trabajan como jornaleras agrícolas en Europa, las que sobreviven en el sector informal o como trabajadores de la construcción, construyendo nuestras casas y oficinas; las que trabajan al servicio de la industria turística en hoteles y caterings, en el trabajo sexual, o bien en los barcos y plataformas petrolíferas.

Esta iniciativa pretende enfrentar a

la “Europa Fortaleza”, sustentada en políticas de exclusión que implican la discriminación, la exclusión, explotación y violación de los derechos en todas las etapas del proceso migratorio. La ausencia de entendimiento de las causas y de los responsables del desplazamiento frecuentemente abona el terreno de la intolerancia, el racismo, la xenofobia, la islamofobia, la lgtbfobia contra las personas migrantes y sus familias, algunas veces manifestadas con extrema violencia contra las personas en tránsito, así como en los países de asentamiento.

De forma fundamental, esta propuesta pretende crear un nuevo marco político-jurídico que haga frente a la “Necropolítica”, es decir al conjunto de políticas que tienen como consecuencia la muerte de las personas, dejándolas morir³. De forma

1 http://transnationalmigrantplatform.net/?page_id=447. El Tribunal Permanente de los pueblos se estableció en 1979, tomando como principal referencia la Declaración de los Derechos de los Pueblos de Argel, y desde entonces ha celebrado 40 sesiones, los resultados y sentencias de las cuales están disponibles aquí. El TPP es un Tribunal de Opinión- que actúa con independencia de los Estados y responde a las peticiones de las comunidades y los pueblos cuyos derechos humanos han sido violados. El objetivo de las audiencias del TPP es “recuperar la autoridad de los pueblos cuando los estados y los Organismos Internacionales han fallado en proteger los derechos de los Pueblos”. E TPP tiene su Secretariado en la Fundación Lelio & Lisli Basso Issoco en Roma (véase: <http://permanentpeopletribunal.org/?lang=es>).

2 Véase a convocatoria completa en este enlace: http://transnationalmigrantplatform.net/?page_id=282

3 Véase: Tribunal Permanente de los pueblos (TPP) sobre las violaciones con impunidad de los Derechos Humanos de las personas migrantes y refugiadas. *Acusación*, Barcelona, 7 y 8 de julio de 2017 [En proceso de edición]

más específica, el Tribunal tiene diversas aspiraciones, que se espera lograr en un proceso de alrededor dos años. En primer lugar, se busca registrar las propuestas de las comunidades de personas migrantes y refugiadas para documentarlas de forma rigurosa. En segundo lugar, se trata de escuchar y visibilizar los casos de violaciones de los derechos de las personas migrantes y refugiadas. Asimismo, se aspira a analizar conjuntamente las causas profundas (incluyendo los acuerdos de comercio e inversiones, el extractivismo a nivel global, así como la cadena global de producción) de los desplazamientos forzados de personas migrantes y refugiadas. Por otra parte, se busca determinar las responsabilidades de los gobiernos, incluida la Unión Europea y otros organismos oficiales europeos. Y finalmente, cabe destacar que el TPP enfocará el rol de las empresas transnacionales en la cadena de producción global, así como en el régimen de fronteras. Por ello, se han definido en un proceso de reflexión colectiva, seis ejes de trabajo: las causas del desplazamiento forzado, el trayecto desde los países de origen, el régimen de fronteras, la Europa Fortaleza, el enfoque de género y la diversidad sexual, y los derechos de las personas menores de edad. El documento de la acusación fue presentado acompañado de tes-

timonios de personas afectadas y permitió situar al Jurado frente al desafío de juzgar crímenes contra la humanidad, a la vez que ante las respuestas y alternativas que están en pleno proceso de elaboración.

Quizás uno de los aspectos más notables de este proceso es que aspira a que se construya desde abajo, con las personas más afectadas. Tras el exitoso lanzamiento en Barcelona el 7 y 8 de julio de 2017, se inició un proceso de preparación de tres primeras audiencias. La primera, en Italia, en torno al régimen de fronteras en el Mediterráneo; la segunda, en Francia, enfocando la Europa Fortaleza, y la tercera en Cataluña, concentrándose en la situación de las personas menores de edad y en la juventud, así como en el enfoque de género. Dichas au-

diencias deberían nutrir el proceso entre finales de 2017 y mediados de 2018, y darían paso posteriormente a audiencias sobre los ejes restantes.

Confiamos en que este proceso permitirá empoderar y dar mayor visibilidad a los Pueblos Migrantes, encarando la cadena de responsabilidades en toda la ruta migratoria y abriendo el espacio para que se promuevan medidas de acceso a la justicia y de fin de la impunidad. Pero por encima de todo, esperamos que el Tribunal nutra de forma efectiva la legítima reivindicación de la Soberanía de los Pueblos, a partir de la cual podemos cambiar la realidad y avanzar hacia la justicia social, económica, política y ambiental.

Sembrant cures. Transformem les entitats en clau feminista per a construir justícia global.

Júlia Granell i Josefina Díaz, vocals de gènere de Lafede.cat

Sembrant cures per cultivar canvis és un procés participatiu que hem impulsat durant el 2017 a Lafede.cat per a complir amb l'objectiu específic del nostre pla de treball 2016-2017 d' "***adaptar la cultura organitzativa de la federació i de les entitats federades a l'enfocament feminista i l'ètica de la cura***". Aquest objectiu busca materialitzar la visió conjunta de construir un món "***on les relacions estiguin fonamentades en l'ètica de la cura***", compartida per les ONG federades, que varen incloure en la missió, visió i valors de Lafede.cat.

Aquest procés, liderat per la Comissió de Gènere, s'ha estructurat en tres fases. Durant la primera fase s'ha realitzat una diagnosi per mapar les desigualtats de gènere a les entitats membre de Lafede.cat i a l'equip tècnic, en la que han

participat 26 entitats i 72 persones de juntes directives, equips tècnics i de voluntariat. Després hem fet sis tallers temàtics amb una vintena d'entitats que han treballat sobre els eixos de conciliació de la vida familiar i laboral i coresponsabilitat de totes les persones sobre tots els treballs (assalariat, domèstic, reproductiu i de cura i comunitari); els valors hegemònics a les organitzacions; els conflictes, relacions i emocions; la participació i democràcia; l'organització de les tasques i els treballs, i l'assetjament sexual i per raó de sexe, gènere o identitat de gènere.

Hores d'ara ens trobem a l'última fase. A partir dels tallers s'ha elaborat una Guia d'Autodiagnosi, una eina pensada per ajudar a les entitats a fer autoavaluació i modificar per si mateixes la seva cultura organitzativa, estructura i relaci-

ons. Ara les entitats que han participat en el procés estan aplicant la Guia a les seves organitzacions amb l'acompanyament de les tres consultores que acompanyen el procés, el que permetrà detectar millores per a la seva aplicabilitat abans de publicar-la i, posteriorment, es compartirà amb la resta d'organitzacions.

La Comissió de Gènere vol continuar el procés amb tallers de seguiment i assessories col·lectives on les organitzacions interessades puguin intercanviar experiències i coneixement entre elles per poder compartir avenços i dificultats i trobar estratègies conjuntes per impulsar i realitzar els canvis personals i col·lectius que volem promoure.

Tot el procés ha partit del treball de processos i la metodologia CoPEQ (procés d'investigació-acció

participatiu per revisar el funcionament de les organitzacions) amb els què s'han identificat els aspectes que es considera que propicien les iniquitats a les organitzacions i serviran per fer propostes de millora.

Què és això de l'ètica de la cura i què té a veure amb la justícia global?

L'ètica de la cura és un concepte que va desenvolupar als anys 80 la filòsofa i psicòloga Carol Gilligan per respondre les tesis de psicòlegs com Jean Piaget i Lawrence Kohlberg que van investigar el desenvolupament moral de les persones des dels inicis del segle XX, i que asseguraven que les dones tenien un desenvolupament moral menor perquè prioritzaven la cura dels altres al compliment de les regles socials i morals. Gilligan afirma que la subjectivitat femenina es construeix a partir de la xarxa de relacions i per tant, enlloc d'aplicar principis ètics abstractes, entenen els problemes morals com a conflictes de responsabilitats.

En aquesta línia, la Comissió de Gènere defineix l'ètica de la cura com «aquella que va més enllà de la norma en la que es basa l'ètica de la justícia, i que incorpora la mirada contextual, una mirada immersa en els detalls de les situacions, persones, temps i espais, tot pivotant la voltant del concepte de responsabilitat, sorgida de la consciència de formar part d'una xarxa de relacions d'interdependència».

Aquesta és una aportació cabdal del moviment feminista que remarca que totes les persones som interdependents (no només les criatures i les persones grans), i tenim necessitats de cura emocionals i relacionals, no només materials. Per tant, cal posar la sostenibilitat de la vida de les persones i el planeta al centre de tots els processos i espais comunitaris, socials, econòmics i polítics.

10 anys treballant les desigualtats de gènere a les nostres organitzacions

El 2006, la Comissió de Gènere de l'antiga Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament-FCONGD va encarregar un diagnòstic sobre la perspectiva de gènere en les ONG catalanes per avaluar el grau de coneixement sobre les desigualtats de gènere tant al funcionament de les ONGD, com a les institucions públiques i les polítiques de cooperació internacional.

L'estudi va constatar que, tot i ser espais molt feminitzats, les ONG tenien estructures de poder masculines: als espais de presa de decisions (juntetes, patronals i càrrecs de responsabilitats) hi havia un home per cada 0,7 dones. També va revelar les dificultats de conciliar la vida personal, familiar i laboral i la precarietat laboral del sector, estretament lligada a la interiorització de l'entrega als altres sense reciprocitat i la tendència a infravalorar el propi treball que comporta la socialització de gènere per a les dones.

La FCONGD va impulsar llavors processos d'incorporació de la perspectiva de gènere tant a nivell intraorganitzacional, com als projectes de cooperació al desenvolupament i l'any 2009 va nomenar una vocal de gènere a la seva junta directiva. Fruit de la incidència de la Comissió de Gènere de la FCONGD, l'any 2010 l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolu-

pament va elaborar les «Directrius d'Equitat entre les Dones i els Homes en la política pública de cooperació al desenvolupament de la Generalitat».

Amb les retallades en els pressupostos de cooperació es van reduir dràsticament tant el nombre de projectes com el de personal especialitzat en gènere, però la feina feta i la nova consciència que s'havia generat no es van perdre i es van incorporar al procés de fusió de les ONG de pau, drets humans i desenvolupament. Així, Lafede.cat va decidir incloure dins la nova missió, visió i valors l'ètica de la cura i la perspectiva feminista com a elements imprescindibles per a l'assumpció de la justícia global.

Lafede.cat compta amb una nova Comissió de gènere que ha mantingut una agenda constant de treball. Els canvis a l'ACCD, que el 2015 va incorporar per primer cop l'objectiu de gènere i feminista com a línia prioritària del Pla Director de la Cooperació Catalana 2015-2017, han fet que les entitats renovin el seu interès pel tema. Ara el repte és anar més enllà de la perspectiva de gènere, històricament vinculada al sector de la cooperació internacional, i adoptar principis i pràctiques feministes d'ètica de la cura per transformar les nostres organitzacions, i la pròpia federació.

De la feminització de les organitzacions a les organitzacions feministes

Ha canviat alguna cosa en aquests 10 anys? La diagnosi introductòria de Sembrem Cures revela que s'ha avançat però no el suficient. La diagnosi torna a confirmar una clara feminització dels equips contractats a les entitats membres de Lafede.cat (un 61% de dones) i del voluntariat (un 56%), el que suposa un increment del 5% respecte el diagnòstic del 2006. Com a novetat, es destaca la presència de més dones a les juntes (57% dones front el 43% homes), **així com en càrrecs de responsabilitat** (presidència, direccions, etc) amb un 61,5% de dones.

L'estudi remarca que les entitats han evolucionat en positiu a l'hora d'incorporar la perspectiva feminista i l'ètica de la cura, però que la consciència i expectatives al respecte són desiguals entre homes i dones: és significatiu que elles avaluin més negativament el grau d'introducció d'aquestes visions que ells. Es constata també que les

pròpies lògiques professionals del sector constitueixen resistències a la incorporació d'aquestes visions, sobretot pel que fa a la burocratització de la feina per tal d'aconseguir fons que imposa uns valors productius tant en terminis, dates i formularis, com en la prioritització dels resultats per sobre dels processos i de la cura de les persones, el que dificulta la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

Quant a l'abordatge dels conflictes i les emocions a les entitats, tot i que hi ha predisposició a obrir espais per gestionar-los, són els homes de les juntes directives els que ho viuen amb més reticències. A més, hi ha malestar per la desigual distribució de tasques invisibles (assumides significativament per les dones) o de les dinàmiques organitzatives habituals, molt centrades en reunions i espais orals on normalment s'atorga més valor a les opinions dels homes que de les dones.

El personal tècnic contractat continua expressant dificultats per a conciliar, tant pel que fa als horaris

de reunions i actes organitzats per l'entitat - on resulta difícil compatibilitzar els horaris de junta i voluntaris amb el personal tècnic-, com pel volum de feina assumida en moments àlgids, relacionats sovint amb períodes de subvenció i que sovint generen gran estrès, angoixa i tensió, i moltes hores extres.

Durant els tallers temàtics que s'han realitzat s'han analitzat les desigualtats de gènere dins les organitzacions a l'àmbit estructural (organització, horaris, comunicació, elaboració d'objectius i programes), cultural (concepcions i maneres de relacionar-se amb l'organització, valors i creences i aspectes simbòlics) i relacional (consciència, sensibilització, responsabilitat, relacions de poder). Aquests tallers han estat un primer pas i ja han servit a les organitzacions participants per començar a autodiagnosticar-se i a apoderar-se amb el tema. Les valoracions són moltes positives i fan preveure que el camí iniciat serà molt profitós.

La Baldufa, un esplai ple de reptes

entrevista als monitors Pati Julián i Pol Marcet
per Josep Ramon Giménez

Pati amb els infants de la Baldufa a unes colònies

La Patricia Julián, o la Pati, com li agrada que li diguin, té 20 anys i estudia Ciències Polítiques i Gestió Pública a la UAB. I el Pol Marcet té 22 anys i estudia Enginyeria Industrial a la UPC de Terrassa.

La Pati es va engrescar com a monitora de la Baldufa després de passar una Setmana Santa junts l'esplai La Baldufa i l'esplai Xivarri, on ella anava, en un projecte comú que van fer. I de compartir altres experiències conjuntes i del contacte amb els monitors, als 16 anys va demanar si la voldrien per fer de monitora, i a la Baldufa, de Can Puiggener, la van rebre amb els braços oberts.

I el Pol es va animar a fer de monitor fa quatre anys, perquè tenia un amic que feia de monitor, que li va dir que els faltaven mans per a uns

campaments. Va pensar de provar, li va agradar i s'hi va quedar.

A tu, Pati, et va ser fàcil venir a Can Puiggener?

No, no em va ser fàcil. Perquè aquí t'has d'adaptar al barri i a la canalla... perquè són molt diferents. I costa temps. Jo potser vaig trigar un any a adaptar-me. Voldria remarcar que hi havia un equip de monitors que feia anys que hi eren, en sabien molt i em van fer un bon acompanyament.

És clar, perquè era molt diferent compartir uns dies de colònies per Setmana Santa que fer de monitora, no?

I a més no coneixia el barri. Sabia el que em deien els monitors, però va ser venir aquí, conèixer gent del barri, veure com funcionava l'esplai, que era molt diferent de com funcionen altres grups del centre de Sabadell. Tot va més lent, la im-

plicació de les famílies costa més que sigui bona...

Diríeu que aquí us heu de guanyar més les famílies?

Pol: És un paper molt important. Pel contacte amb els infants, i si tens contacte amb les famílies, millor, perquè veient la situació que tenen a casa pots entendre millor el que els passa a ells. I també et guanyes molt més el respecte dels nens i nenes del barri en general. Si coneixes gent del barri, també et tracten diferent. I jo estic molt content de conèixer les famílies, perquè, per exemple, quan fem una reunió per anar de colònies o campaments venen només dues o tres famílies i aleshores hem de ser nosaltres els que hem d'anar casa per casa per convèncer-les.

Tu tampoc no coneixies aquest barri?

Pol: Sí que havia vingut per aquí algunes vegades amb la meua tie-

ta o amb la meva àvia. No coneixia ningú, però sí que m'havia passejat per aquí.

Quin és el tipus de nens i nenes que teniu a l'esplai?

Pati: En tenim de diferents procedències ètniques. Ara hem tingut molts infants subsaharians. De Mali, Senegal i Gàmbia, sobretot, que potser són el 80% de la mainada de l'esplai. També en tenim de marroquins, no tants, però són els més grans, i a poc a poc n'anem acollint d'ètnia gitana.

Són poc inclinats a venir a l'esplai, els gitanos?

Pol: Costa molt guanyar-te la confiança de les famílies perquè portin les criatures a l'esplai. A més, aquí es nota molt que gitanos, subsaharians i marroquins fan vides separades. Si vas a la plaça, trobes el banc dels gitanos, el dels negres... Els infants marroquins tenen més contacte, però amb els gitanos és molt diferent. A més, els gitanos viuen a la part alta de Can Puiggener, a la part antiga, i la part més nova és d'immigració més recent, subsaharians i marroquins. I les escoles també. A una escola hi van negres i marroquins, i a l'altra hi van els gitanos. Així que el contacte entre la canalla és una mica difícil. Quan són

a la plaça tampoc no estan junts.

I d'infants de famílies que sempre hi han viscut

Pati: No n'hi ha gaires. A l'esplai només en tenim un o dos. Perquè ells mateixos se separen de la realitat que hi ha aquí. Les famílies veuen l'esplai com a una eina per als infants immigrants i per als gitanos, no pas per als seus fills.

Pol: I normalment els que tenim són de diferents llocs d'Espanya. Vull dir, de Múrcia, de València o d'on sigui. I arriben al barri, van a l'escola Joan Maragall, i quan aconseguim que vin-

guin a l'esplai, els agrada i tot.

I quan són a l'esplai també s'agrupen per ètnies?

Pol: Dins l'esplai, molt poc. Els gitanos són els que es relacionen menys, perquè amb els marroquins i els subsaharians no tenen afinitats, no els coneixen. Amb tot, quan una família gitana comença a venir, al cap d'un temps els nens ja s'adapten.

Pati: Als darrers campaments va venir un nen gitano, el vaig portar jo a la meua colla i ha estat com la revelació de l'any! I tots l'estimaven molt. També, el fet de la convivència, almenys entre els infants, fa que millorin la relació. Les seves famílies ho saben i acaben veient que és bo per a ells.

Trobeu que els infants d'aquest barri són més francs, directes i espontanis que no pas els del centre?

Pol: Sí, i es nota molt que són supergraits amb tot. Ara mateix, tornes de vacances i vens aquí a la plaça, encara que no hagi començat l'esplai, i ja venen corrents a saludar-te i a dir-te que t'han trobat a faltar. I això és...

Pati: Abraçades, petons... també és que hi ha molta confiança amb nosaltres. I ens expliquen moltes coses, que després sabem per les famílies, tinguin 5 anys o en tinguin 15. És una relació molt fraternal també.

Pol amb els infants durant una activitat ordinària de dissabte

Fins a quina edat els teniu?

Pati: Tenim infants des dels 3 anys fins a segon d'ESO, és a dir, fins als 16 o 17 anys. A partir d'aquí, poden ser monitors, pre-monitors...

Coneixeu exusuaris de la Baldufa que hagin estat monitors de l'esplai?

Pati: Sí, quan jo vaig entrar n'hi havia tres, que són marroquins. I ara ens en queda un d'aquests, i pugem dos marroquins més, de 18 anys.

Quants monitors sou i quina dedicació teniu?

Pol: Ara som 18 o 19 monitors. Pel que fa a la dedicació, de vegades és complicat perquè podem tenir horaris diferents, més o menys hores disponibles, i tot això ho planifiquem quan tanquem el curs. Hem de saber la dedicació de cadascú, perquè ja ens ha passat de voler abastar més del que podem donar. No deixa de ser un voluntariat, i molts de nosaltres hem d'estudiar, treballar, i ens queden poques hores. Hi dediquem el temps que podem. Durant la setmana hem de preparar els dissabtes i hem de fer reunions per a les comissions. I això et treu un o dos dies a la setmana, matins o tardes, a més del dissabte.

Pati: Durant el curs escolar hi som els dissabtes, per Setmana Santa fem una activitat de quatre dies,

quan acaba el curs comencem camps d'estiu, que és un projecte a part, i després, els campaments. O sigui que durant tot l'any tenim esplai i tenim la canalla amb nosaltres.

Amb els que sou, sempre assegureu activitats tots els dissabtes?

Pati: Sí, estem distribuïts entre actius i col·laboradors. Els actius són els que fan sempre les activitats dels dissabtes, els col·laboradors són més aviat gent que han sigut monitors, que fan alguna comissió determinada, que ajuden quan falta gent, que fan les colònies, campaments... I, a més, també hi ha gent que té experiència en fer papers amb l'ajuntament, en tresoreria, etc.

Pol: Quan jo vaig entrar, per exemple, érem un equip de monitors molt nou, per mi era una activitat molt nova, i el que fan els col·laboradors és molt important perquè els nous que hi entrem agafem experiència.

I la mitjana de temps que sou monitors actius?

Pati: La mitjana seria d'uns 2 o 3 anys, i els col·laboradors poden arribar a passar-hi 7 o 8 anys, fins i tot

I d'on traieu els diners per funcionar?

Pati: Aquests últims anys hem vis-

cut de subvencions de la Generalitat i de l'Ajuntament de Sabadell, de beques del Moviment d'Esplais del Vallès, que també ens fan de gestors i donen beques als infants per a les seves activitats. L'any passat ens vam acollir al retorn social de la Crida per Sabadell, i ens van aportar diners per a campaments i colònies; i aquest últim any vam presentar un projecte a l'Ajuntament i també vam guanyar. Amb això, aquest últim any hem pogut comprar més material, fer colònies i campaments amb millors condicions, i ha suposat un canvi ben significatiu.

Les famílies no paguen res?

Pol: Per anar a l'esplai dels dissabtes no hi ha quota, quan són colònies, campaments o camps sí que demanem una quota simbòlica. Concretament, 20 euros per nen, 15 per un germà i 10 pel tercer membre de la família. Personalment crec que és important per donar valor a la feina, ja que l'educació del lleure no es valora gaire. Hi ha famílies que no saben ben bé el que fem a l'esplai, i això és un objectiu que tenim, el d'ensenyar-los les activitats que fem.

Us heu trobat amb nens que hagin començat l'esplai i les famílies els hagin tret al cap de poc?

Pati: No, només en el cas de famílies que han hagut de marxar del barri. Per això és important informar bé les famílies del que fem.

Ho dic perquè els esplais neixen com a activitat demandada per les classes mitjanes i, en canvi, en barris com aquest sou vosaltres els qui heu de convèncer les famílies perquè deixin venir els fills a l'esplai.

Pati: Exacte. Per això quan veiem algun nano pel barri que no ve a l'esplai, li suggerim que vingui i acabem parlant amb la seva família perquè l'apunten. Sí que els busquem molt, perquè potser voldrien venir i no s'atreveixen a fer-ho.

I costa molt de convèncer les famílies?

Pol: De vegades, sí. Jo recordo que vaig anar un dia a una escola del

barri, vam parlar amb unes nenes de l'esplai i vaig demanar per parlar amb les seves famílies. I després d'insistir dues o tres vegades, al final no les van deixar venir. De fet, si les famílies són noves al barri, els costa més.

Suposo que us deveu trobar amb comunitats que s'han anat agrupant per orígens culturals, que arriben aquí per l'efecte crida de la immigració. Entre la canalla també es nota aquest factor?

Pol: Als infants que han vingut a l'esplai no els costa tant relacionar-se amb els de cultures diferents. I jo no sé si després continuaran vivint al barri, però en tot cas, no crec que en endavant visquin tan tancats entre la gent de la seva procedència cultural, com passa amb les seves famílies.

Amb la vostra experiència a l'esplai heu detectat situacions de pobresa greu entre els infants?

Pati: Sí que en detectem, perquè passem moltes hores amb ells. I si ho detectem, parlem amb les famílies i els diem que ens demanin qualsevol cosa que necessitin. Però els costa molt rebre ajuda de persones externes a ells, com ara nosaltres. De totes maneres, estem molt en contacte amb els serveis socials del barri i la relació és molt bona.

Pol: Serveis Socials ens dona beques per als nens, ens ajuda a fer les entrevistes amb les famílies i també ens ajuda moltíssim per als casals d'estiu.

Quant a material, feu alguna crida per donacions?

Pati: Precisament fa dos anys, vam patir un robatori, dos mesos abans de marxar de campaments: sacs de dormir, tendes, estoretes... Vam fer una crida a la ciutat per mitjà de les xarxes socials i a molts llocs dient el que ens havia passat. I vam quedar sorpresos de la resposta de la ciutadania i d'altres esplais.

Pol: Per exemple, ara ja no fem colònies amb l'esplai Xivarri, però per als campaments i colònies ens deixen material; això és bo i permetprofitar millor els recursos.

Teniu relacions, intercanvis o trobades organitzatives amb altres esplais de Sabadell?

Pati: Tenim reunions amb el Moviment d'Esplais del Vallès i, a Sabadell tenim molt bona relació amb Xivarri, amb Teranyina...

Pol: I amb el Moviment d'Esplais del Vallès fem activitats amb altres esplais, que els van molt bé als infants, també es fan coses amb els nois i noies, i això fa que puguin conèixer gent d'altres llocs... Jo ho vaig fer aquest any i em va agradar molt. I a la festa del MEV, on venen tots els esplais, veuen altres maneres de viure, de pensar...

Pel que fa a les nenes, detecteu menys participació o assistència a l'esplai?

Pol: Sí, en tot allò del barri en general, no només a l'esplai la Baldufa. Aquí s'ha parlat molt, a les taules de convivència que es fan al barri, sobre el fet que aquestes nenes desapareixen a una certa edat de les escoles o d'activitats fora de les escoles, i es queden a casa per cuidar els germans. És un tema que es treballa molt, però nosaltres a partir de 5è o 6è d'ESO les perdem de vista.

Però venen sense problemes abans d'arribar als cursos més elevats?

Pati: Sí, tenim tres noies que han fet segon d'ESO, que van venint algun dissabte i amb nens del seu institut, i s'hi troben molt bé. Són les reines. El que passa és que venen de tant en tant. S'han de quedar a casa cuidant els germans, anar a comprar... llavors els costa, però els agrada molt.

Ja veig, doncs, que, tot i les dificultats, aneu fent.

Pol: Sí, sí. I últimament també ens venen alguns infants de fora de Can Puiggener, com és el cas de ca n'Oriac. Per contactes amb algú, que coneix el monitor aquest o l'altre, venen un parell de caps de setmana i acaben quedant-se a La Baldufa. I això està molt bé.

I quina és la mitjana d'assistència a l'esplai?

Pati: Cada vegada són més. L'any passat teníem uns 70 nens i joves. I va pujant. I això és fantàstic. El local, però, és petit. És compartit.

Pol: Els dies que plou no hi cabem tots, aquest és el problema.

Pati: Però intentem fer activitats fora de l'esplai, com ara a la vora del riu, a la plaça, al Parc Catalunya... on sigui. Els va molt bé fer activitats a l'aire lliure, i els agrada molt sortir del barri, perquè durant la setmana normalment no se'n mouen.

Muriel Giménez
Periodista

El cinema està replet de personatges femenins, reals o de ficció, que emulen dones fortes i lluitadores. Defensores dels seus drets, dels drets dels altres, dels de tots, i impulsores d'accions que han canviat el curs de la història. Gràcies a totes elles, les vides de lluitadores, esclaves o dones invisibilitzades pel domini patriarcal, avui en dia tots nosaltres, homes i dones, podem seguir lluitant, exigint i defensant els seus drets arreu del món. I també gràcies al cinema, es poden trencar silencis per denunciar les injustícies i donar pas al camí que encara ens resta per fer.

LLUITADORES

“¿Qué pasa? ¡Parece que estamos locas porque queremos ir al frente! pues yo te lo voy a decir bien claro, ¡Óyelo!: No entendemos por qué la revolución debe correr a cargo de la mitad de la población solamente. Somos anarquistas, somos libertarias, pero también somos mujeres y queremos hacer nuestra revolución, ¡no queremos que nos la hagan ellos! No queremos que la lucha se organice a la medida del elemento masculino porque si dejamos que eso sea así estaremos como siempre, ¡Jodidas!, Queremos pegar tiros para poder exigir nuestra parte a la hora del reparto y sobre todo queremos dejar claro que en estos momentos el corazón no nos cabe en el pecho y sería un desatino quedarnos en casa haciendo calceta. ¡Queremos morir! Pero ¡Queremos morir como hombres, no vivir como criadas!”

Aquest és el discurs que una Pilar eufòrica, encertadament interpretada per Ana Belén, fa davant d'un grup de dones a *Libertarias* (Vicente Aranda, 1995), un film que recull, a través de diversos personatges (entre els quals hi ha una prostituta, una monja i una miliciana), la història de l'organització femenina

“Mujeres libres”. Aquesta organització, que tenia per objectiu alliberar i organitzar les dones cap a l'emancipació, es caracteritzava per desconfiar que la revolució social portés la igualtat de gèneres per si sola, de manera que promovia l'assoliment dels drets de la dona amb una revolució pròpia dins de la revolució.

La pel·lícula se centra en la història d'aquestes dones en el marc de la revolució llibertària, com a resposta al cop d'estat del general Franco al 1936, i la desenvolupa fins a la institucionalització i militarització de les milícies llibertàries durant els anys centrals de la guerra, moment en què la majoria de dones van ser obligades a retirar-se a la rereguarda. La majoria de les dones al front van ser culpabilitzades de distreure els homes i de causar-los malalties venèries.

Libertarias és, doncs, la història d'un grup de lluitadores pioneres a la història d'Espanya que van fer front no només a un cop d'estat feixista, sinó a una societat en què el patriarcat limitava a les dones a encasellar-se en uns pocs rols: mare i mestressa de casa, prostituta i monja.

I mentre el sufragi universal a Espanya no va arribar fins a la Segona República (1931), el camí pel reconeixement dels drets de les dones a Europa no havia estat un camí fàcil. Per aquest motiu, el film *Sufragistas* (Sarah Gavron 2016), esdevé així testimoni indispensable de la dura lluita de les dones per aconseguir el vot a principis del segle XX, representat per un grup de dones que van anar a contrari pels seus drets i el de les seves coetànies, posant al límit a les autoritats britàniques.

La pel·lícula, sempre des de la grisor del realisme, i fugint de l'èpica i de tot

sentimentalisme, mostra amb rigor l'evolució d'aquest grup de ciutadanes britàniques que prenen consciència de la seva situació diferencial, de les humiliacions i les vexacions, i porten a terme el tren-

cament fins a les últimes conseqüències. Sense elles, sense la seva lluita i sacrifici, el sufragi universal i el cost humà del dret de les dones a votar no hauria estat tant visible.

...I PALESTINES

Una mare coratge, cansada de veure com cada dia milers de persones són vexades als punts de control policials a Cisjordània, i el perill que suposa la tensió, el clima de violència i la tendència al gatell fàcil dels soldats fronterers, decideix agafar el seu fill i marxar als Estats Units on viu la seva germana.

Aquesta és la premissa d'*Amreeka* (Cherien Dabis, 2009). La protagonista, Muna, no ho té fàcil en un país on des de l'atemptat a les Torres Bessones i la guerra de l'Irak, l'enemic és qualsevol cosa que procedeix d'Orient Mitjà i soni a àrab, sense importar res més.

Però mentre Muna aguanta estoicament la duresa de ser una immigrant palestina a un poble d'Illinois en la lluita diària de trobar una feina, Salma, la protagonista de *Los limoneros* (Eran Riklis, 2008) "lluita" ni més ni menys que contra el ministre de defensa i la seva dona. Els seus veïns.

Los limoneros (Eran Riklis, 2008)

El film explica la història de la batalla d'aquesta viuda palestina contra les autoritats d'Israel que han ordenat talar els seus llimoners, considerats una amenaça per la seguretat dels seus il·lustres veïns. Una decisió de greus conseqüències per la seva subsistència.

Basada en una història real, el film esdevé una alegoria de la situació d'ocupació israeliana dels territoris palestins i les dificultats dels ciutadans de segona davant l'estat que els tutela. Però Salma, malgrat la seva doble condició (dona sense un home i palestina) no abandona la lluita pels seus drets.

Aigua, foc, terra...i cel

I mentre la història de dones que lluiten mostren el poder i la determinació sobre el destí de totes nosaltres, la història de dones maltractades i esclavitzades, fins i tot dones invisibles, serveix de denúncia per mostrar el camí que encara queda per fer.

La directora índia Deepa Mehta compta amb una interessant filmografia, i una famosa trilogia, sobre les dones del seu país i la duresa a la qual són sotmeses, principalment per unes tradicions que les ofeguen i les condemnen a terribles destins.

A la primera, *Fuego* (1996), la tradició i la modernitat xoquen entorn les figures de dues cunyades obligades a viure juntes i a entendre's i a superar el rebuig del món femení en una societat que no pot mirar-les més enllà dels rols de mare, esposa i mestressa de casa. L'escàndol i el tabú apareixen en forma d'història d'amor entre les dues dones, que troben en l'altre la comprensió i l'afecte.

Fuego (1996)

A la segona, *Tierra* (1998), se centra en Lenny, una nena que és testimoni del context de violència entre hindús i musulmans posterior a la descolonització i com això afecta el seu entorn més immediat, fins i tot a les relacions amoroses; mentre

Tierra (2005)

la tercera i última, *Agua* (2005), explica la història d'una nena de 8 anys, Chuyia, que és obligada a casar-se amb un moribund. Com mana la tradició, la jove viuda ingressa en un ashram per viudes on haurà de passar tota la vida, dedicada a recordar el seu vell espòs, i a entendre's en un món ple de tibantors i rancor.

Agua (2005)

I fora de la famosa trilogia dels elements, Deepa va signar també *Cielo* (2008), que narra la història dels maltractaments en el si d'un matrimoni forçós. Una jove és enviada a Canadà a casar-se amb un home que no coneix en una ciutat aliena que li resulta hostil. La seva nova vida es convertirà en el seu malson.

Cielo (2008)

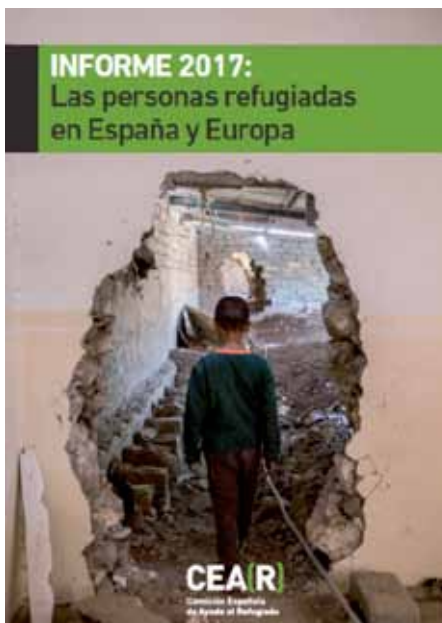

Activitats de la Lliga

Acte del dia mundial de les persones refugiades, 19 de juny 2017.

Sabadell va commemorar un any més el Dia Mundial de les Persones Refugiades amb un seguit d'actes de sensibilització i denúncia, amb la voluntat de refermar el seu compromís i implicació amb les persones refugiades. La Lliga dels Drets dels Pobles va participar a l'acte dut a terme al Casal Pere IV de Sabadell el 19 de juny on Miguel Pajares, president de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, va presentar l'informe anual de la situació de les persones refugiades a Espanya i Europa. Seguidament Josep Ramon Giménez, vicepresident de la Lliga, va fer una breu exposició dels objectius de la Plataforma Ciutadana de Suport a les Persones Refugiades i va passar la paraula a Àlex Meyer, testimoni de la tasca que estan fent els voluntaris. L'acte va acabar amb el colpidor testimoni del refugiat Germán Hernández, que va explicar en primera persona les situacions de vulneracions de drets que viuen les persones refugiades.

Entrega de premis de les contraportades de la revista PAPERS al IES Ferran Casablanas.

El passat dia 29 de juny es va celebrar la festa de Graduació de 2n de Batxillerat al IES Ferran Casablanas. La Lliga hi va ser present un any més per premiar els alumnes guanyadors

del concurs de contraportades de la revista Papers, que la Lliga i l'institut promovem cada curs, i que enguany ha abordat el llarg conflicte a Colòmbia i el seu procés de pau. Les tres contraportades premiades i que millor han plasmat gràficament el tema debatut han estat: 1r premi, Ariadna Ruiz, 2n premi, Eva Martínez i 3r premi, Paula Socías. Enhorabona a les tres guanyadores! El primer premi ja va aparèixer en el número 65 del mes de juny de la revista.

Acte del dia Internacional de la Pau

El 21 de setembre, amb motiu del Dia Internacional de la Pau, l'Enric Prat, professor d'Història de la UAB, va dur a terme una conferència titulada "El gihadisme i la guerra global contra el terrorisme". L'acte seguit per una cinquantena de persones va ser organitzat per la Coordinadora "Un altre món és possible", amb la col·laboració de la Lliga dels Drets dels Pobles i la Universitat Popular de Sabadell. La conferència es va esdevenir a la Biblioteca Vapor Badia de Sabadell i s'hi va parlar, entre d'altres punts, de la gihad i el gihadisme, de la creació d'al-Qaeda, de la primera guerra del Golf, d'Afganistan i d'Iraq, com a primers escenaris de la guerra global contra el terrorisme, de les accions terroristes a l'Europa Occidental i de les polítiques de seguretat dels governs europeus.

Cicle Revolucions i canvis socials: una mirada a les revolucions d'ahir i d'avui

Cicle a Santa Coloma de Gramenet del 16 d'Octubre fins el 20 de novembre

Lloc: Mas Fonollar

Horari: de 19h a 21h

Totes les sessions seran en dilluns dins l'horari abans assenyalat.

Els temes a desenvolupar seran:

16/10- Les revolucions socials en la història

23/10- La Revolució Francesa

30/10- La Revolució Russa

6/11 - La Revolució Xinesa

13/11- Les Revoltes Àrabs

20/11- Canvi social al segle XXI

FEM 40 ANYS!

Volem celebrar amb tots vosaltres el nostre 40è aniversari amb un sopar solidari

Us convoquem el divendres, 17 de novembre, a les 8 del vespre, a l'Espai Àgora. C. De Sol i Padrís, 93 de Sabadell

Estem preparant aquest programa:

A les 8 començarem amb música i poesia

A les 9 farem un sopar solidari amb beguda i montaditos

A les 10 una mica de ballaruca

El sopar us costarà 10 euros + 5 euros pel projecte de cooperació dels indígenes amazònics

Qui no pugui venir al sopar i volgués col·laborar amb el projecte pot fer només l'aportació dels 5 euros

Inscriuiu-vos trucant al 93 723 71 02

O escrivint un correu a info@dretsdels-pobles.org

Segon premi del concurs de contraportades entre els alumnes de 2on de Batxillerat de l'IES Ferran Casablanca de Sabadell

Autora: Eva Martínez Zamora

Motiu del concurs: Després de més de 50 anys de conflicte a Colòmbia, els acords de pau entre la guerrilla de les FARC i el govern colombià obren una porta a l'esperança, tot i les dificultats de la seva implementació.

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES
G-58.267.097

C/ Sant Isidre, 140 - 08208 Sabadell -
Tel. 93 723 71 02
info@dretsdelpobles.org